

Politika otevřeného přístupu k vědeckým informacím

Řízená kopie č.:

Razítko:

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále „VŠB-TUO“) přijímá politiku otevřeného přístupu založenou na následujících zásadách.

Článek 1

Úvodní ustanovení

1. Cílem politiky otevřeného přístupu VŠB-TUO je bezplatný online přístup k výsledkům výzkumu financovaného z veřejných prostředků.
2. Otevřený přístup k vědeckým výsledkům je založen na uznávání znalostí jako veřejného statku a sociálních i ekonomických výhod, které z toho vyplývají.
3. Efektivní a rozsáhlé šíření vědeckých výsledků představuje významnou součást činnosti VŠB-TUO jakožto veřejné výzkumné organizace.
4. Zvýšená dostupnost vědeckých výsledků díky otevřenému přístupu vede ke zvýšení dopadu těchto publikací.
5. Uložení publikací do institucionálního repozitáře zajišťuje péči, dlouhodobé uchování a další šíření vědeckých výsledků VŠB-TUO i přístup k nim pro účely provádění vnitřního i vnějšího hodnocení.

Článek 2

Definice

1. **Otevřený přístup** (Open Access) znamená **okamžitý volný online přístup** k publikacím bez jakýchkoliv poplatků nebo omezení ve vztahu k autorským právům nebo licencím, jak je to obvykle stanoveno ve smlouvách s vydavatelem.
2. Především ve vztahu **k vědeckým časopisům** a v nich publikovaným článkům jsou využívány **dvě strategie** k dosažení otevřeného přístupu: **zelená cesta a zlatá cesta**.
3. **Zelená cesta** znamená, že autor publikuje svůj článek tradičním způsobem v časopise přístupném na základě předplatného, a to v takovém časopise, který nejlépe vyhovuje jeho potřebám, a následně uloží autorskou verzi článku do otevřeného repozitáře (tzv. auto-archivace) v závislosti na politice vydavatele a/nebo politice poskytovatele finanční podpory na výzkum před, po nebo během publikování.
4. **Zlatou cestu** představuje publikování v recenzovaných časopisech s okamžitým otevřeným přístupem.
5. **Publikace** je definována jako recenzovaná publikovaná (nebo přijatá k publikování) práce výzkumného pracovníka VŠB-TUO, včetně studentů. Zahrnuje jmenovitě časopisecké články, konferenční příspěvky, monografie, kapitoly z knih, případně další materiály, které jsou výstupy z projektů.
6. Otevřený přístup k vědeckým informacím vyžaduje, aby autoři vyjednali předem s vydavatelem převedení pouze takových práv, jež jsou nezbytná pro publikování, a to prostřednictvím dodatků k autorským smlouvám, jimiž je vydavatelem **poskytnuta licence ke zveřejnění**. Předmětem licenční smlouvy je výkon majetkových práv autorských. Tato práva se licenční smlouvou nepřevádějí, ale jejím uzavřením získává nabyvatel licence právo dílo sjednaným způsobem užit.
7. **Veřejně přístupným institucionálním repozitářem** VŠB-TUO je DSpace VŠB-TUO, <http://dspace.vsb.cz/>, postavený na mezinárodních standardech, obsahující digitální obsah a poskytující pokročilé nástroje pro vyhledávání, navigaci a otevřený přístup k digitálnímu obsahu.
8. Interním informačním systémem výzkumu na VŠB-TUO je OBD (Osobní bibliografická databáze).

9. **Digitální kopie** je elektronická kopie publikace ve své konečné podobě, buď konečná verze recenzovaného autorského rukopisu přijatého k publikování po recenzním řízení (zvaná též postprint), nebo vydavatelská verze publikace.
10. **Doba embarga** je časové období stanovené vydavatelem, po které nesmí být publikace uložená do repozitáře otevřeně přístupná. Doba embarga začíná dnem oficiálního publikování.
11. **Metadata** jsou údaje použité pro popis, sledování, využívání a správu položek uložených v repozitáři.

Článek 3

Principy politiky otevřeného přístupu

VŠB-TUO definuje základní principy politiky otevřeného přístupu tím, že:

1. požaduje, aby autoři publikací připojovali do OBD u výsledků „**J – článek v odborném periodiku**“ a „**D – článek ve sborníku**“ k záznamu digitální kopii těchto publikací co nejdříve, pokud možno nejpozději k datu jejich oficiálního publikování,
2. doporučuje autorům uložit výzkumná data potřebná k ověření výsledků obsažených v uložené vědecké publikaci, buď do institucionálního repozitáře, nebo do repozitáře určeného pro ukládání výzkumných dat,
3. vyzývá autory, aby si ponechali svá autorská práva a poskytli vydavateli pouze potřebnou veřejnou licenci Creative Commons, nejlépe licenci CC-BY,
4. doporučuje autorům, aby k uložení do institucionálního repozitáře poskytli i publikace vydané před datem účinnosti této politiky a umožnili k nim otevřený přístup tam, kde je to možné.

Pro výsledky vytvořené v rámci projektů programu Horizont 2020 platí povinnost uložení záznamu i digitální kopie publikace nejpozději v den publikování. Tyto digitální kopie včetně bibliografických metadat jsou následně importovány do institucionálního repozitáře VŠB-TUO. Za včasné uložení digitálních kopií odpovídají autoři publikací. Za import do repozitáře odpovídá Centrum informačních služeb. Otevřený přístup k publikacím uloženým v repozitáři odpovídá podmínkám stanoveným vydavatelem publikace nebo poskytovatele finanční podpory na výzkum.

Článek 4

Podpora a sledování politiky otevřeného přístupu

VŠB-TUO podporuje a sleduje politiku otevřeného přístupu tím, že

1. usnadní přijetí politiky otevřeného přístupu organizováním seminářů, školení a dalších vzdělávacích aktivit v oblasti otevřeného přístupu,
2. bude monitorovat plnění této politiky porovnáním obsahu repozitáře s informacemi v OBD a prostřednictvím údajů o využívání otevřeně přístupných publikací (přístup, stahování apod.),
3. poskytne nezbytné lidské zdroje a požadovanou infrastrukturu na podporu politiky otevřeného přístupu.

Článek 5

Závěrečné ustanovení

Tato politika otevřeného přístupu k vědeckým publikacím nabývá účinnosti dne 1. 12. 2015.

